

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Utvalg for strategi og drift	
	Formannskap	
	Kommunestyret	

EIERSKAPSMELDING 2020 ØRLAND KOMMUNE

Kommunedirektørens innstilling

Kommunestyret foretar en grundig gjennomgang av hvilke hovedprinsipper for eierstyring de ønsker, hvilke formål kommunen skal ha på sine eierandeler i selskapene og hvilken strategi kommunen mener selskapene bør styre etter.

Sakens bakgrunn og innhold

Kommunelovens § 26-1 sier følgende:

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- en oversikt over selskaper, kommunale eller fylkeskommunale foretak og andre virksomheter som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- kommunens eller fylkeskommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene nevnt i bokstav b.

Med begrepet eierstyring menes den styring kommunene har med slike selskaper, og den måten de forvalter sitt eierskap på.

Eierskapsmeldingen har to deler. Den første omhandler eierstyring, herunder selskapsformer, rolleforståelse, prinsipper og rutiner som legges til grunn for godt eierskap. I Del 2 blir de enkelte selskapene presentert.

Prinsipper for eierstyring:

Prinsippene for eierstyring gjennomgås i del 1 av meldingen

Det kan være nyttig å skille mellom eierskapspolitikk og eierstrategier.

Med eierskapspolitikk forstår vi de overordnede premisser som kommunen legger til grunn for forvaltning av sine selskaper og eierandeler. Dette innebærer hva slags systemer, retningslinjer og rutiner kommunen skal ha for utøvelse av sitt eierskap. Dette kan omfatte rutiner for rapportering, premisser for valg av styremedlemmer, premisser for valg av selskapsorganisering, premisser for utøvelse av eierskap osv. med andre ord et rammeverk for eierstyring som det vil være fordel at det

er bred politisk tilslutning til. Litt spisst kan det sies at eierskapspolitikken er de krav kommunen setter til seg selv som eier.

Det er viktig for en aktiv eierstyring at det utarbeides en tydelig eierstrategi for hvert enkelt selskap og som tydeliggjør eiers styringssignaler til selskapets styre.

Eierstrategiene vil utøve de prioriteringer og tiltak kommunen har overfor ulike selskaper for å sikre at selskapet ivaretar de målsetninger som eierne har satt. Eiers målsettinger overfor styret klargjøres i eierstrategien. Styret er ansvarlig overfor eieren for oppnådde resultat. Med eierstrategi menes at eiers interesser er klart formulert og tilgjengelig for selskapet. Enhver eier bør ha et klart formål med å investere i eller etablere et selskap.

Oversikt over selskaper

Del 2 av meldingen har en gjennomgang av selskapene samt formål med eierinteressen

Administrasjonens vurdering

Administrasjonen mener det bør foretas en grundig politisk gjennomgang av hvilke hovedprinsipper for eierstyring kommunestyret ønsker å legge seg på, hvilke formål kommunen skal ha på sine eierandeler i selskapene og hvilken strategi kommunen mener selskapene bør styre etter. Da dette er den første eierskapsmeldingen for den nye kommunen, er det en god anledning til å stake ut kurs for eierinteressene for kommunen. I tillegg kom det lovfestede kravet i ny kommunelov.

I de selskapene hvor vi er en betydelig eier kan det se ut som om kommunen ved kommunestyret ikke har lagt like klare føringer på hva som er målet ved driften. Det blir for KFene gjennomgått og vedtatt et budsjett og for Kopparn Utvikling AS er det vedtatt en strategisk næringsplan. Vedtektene i Kopparn Utvikling bør revideres i løpet av 2020 for å få spesifisert arbeidsområdet etter kommunesammenslåingen (dagens vedtekter har en overlapping med Roret sitt arbeidsområde).

Vedtektene i de ulike aksjeselskapene angir formålet med selskapet og bør være slik formulert at de ikke trengs å endres uten at det er vesentlige endringer i driften. Det kan være nyttig å ha en gjennomgang av dem i samband med gjennomgangen av eierskapsmeldingen.

I selskap med få og litt større eiere kan det være fornuftig å lage en aksjonæravtale. Dette skyldes ikke at det er krav til dette verken etter offentligrettslige regler eller etter aksjelovgivningen. Derimot er dette en hensiktsmessig måte å regulere forholdet mellom eierne på. For eksempel kan muntlige avtaler om styresammensetningen, hvem som skal ha styreleder vervet med dobbeltstemme mv med fordel skriftliggjøres for å unngå mulig konflikt om dette i framtiden.

Enhver eier vil normalt ønske størst mulig grad av kontroll over selskap man er medeier i. Her skiller ikke kommunens interesser seg nevneverdig fra andre eiere. Det er viktig at kommunen mener man har tilstrekkelig god kontroll på sin investering, hva enten dette gjøres gjennom bindende avtaler om fordeling av styre(leder)verv eller gjennom hvem man velger som "sine" styremedlemmer. Det første kan bare gjøres i bindende avtale med de andre aksjonærene.

Det er eiers ansvar å sikre at selskapene har et velfungerende styre. Det gjelder å finne de riktige personene i forhold til kompetanse og samarbeidsevne og ikke minst motivasjon. Et godt styre er et kollegium som består av personer med egnede personlige egenskaper som utfyller hverandres kompetanse.

Habilitet er også et forhold som bør nevnes knyttet til styresammensetning. I gitte situasjoner kan styremedlemmer i denne typen datterselskap bli inhabile ved kommunal behandling av saker som

gjelder selskapene. Dette er i seg selv et moment for å være varsom med hvilke selskaper ordfører, rådmann mv har styreposisjoner i.

Kommunestyret bør bli mer aktive eiere i forhold til de selskapene hvor man enten har 100% eierskap eller innehar en bestemmende innflytelse.

Det er laget et forslag til prinsipp/strategi for det enkelte selskap, men det anbefales at dette spisses og tydeliggjøres gjennom politisk behandling.

Formelt sett er det lagt opp til en behandling i hovedutvalg/formannskap, med etterfølgende gjennomgang i kommunestyret. Det bør vurderes om det er ønskelig med en bredere politisk behandling.

Bakgrunns-stoff –

Kurs i ny kommunelov:

<https://www.youtube.com/watch?v=Dk7Gul5fj4E&feature=youtu.be>

KS-hefte – Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

https://www.ks.no/contentassets/fb95418a8bab40d69235844e212abb6f/ks-anbefalinger-eierstyring_digital.pdf

Vedlegg

- 1 Eierskapsmelding Ørland kommune - del 1
- 2 Eierskapsmelding Ørland kommune - del 2